

31993L0007

L 74/74

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

27.3.1993.

DIREKTIVA VIJEĆA 93/7/EEZ**od 15. ožujka 1993.****o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih iz državnog područja države članice**

VIJEĆE EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegov članak 100.a,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,

u suradnji s Europskim parlamentom ⁽²⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽³⁾,

budući da se člankom 8.a Ugovora predviđa uspostavljanje, najkasnije do 1. siječnja 1993., unutarnjeg tržišta, koje bi predstavljalo tržište bez unutarnjih granica u kojem se osigurava slobodno kretanje roba, ljudi, usluga i kapitala u skladu s odredbama Ugovora;

budući da će, pod uvjetima i ograničenjima iz članka 36. Ugovora, države članice nakon 1992. zadržati pravo na određivanje svojeg nacionalnog blaga i na njegovu zaštitu u ovom području bez unutarnjih granica;

budući da se trebaju uvesti takva rješenja koja će omogućiti državama članicama osiguranje povrata kulturnih predmeta, zaštićenih kao nacionalno blago u smislu spomenutog članka 36. na svoje državno područje ako su ti predmeti bili izneseni s njihovoga državnog područja tako da su pri tome bile prekršene

gore određene nacionalne mjere ili Uredba Vijeća (EEZ) br. 3911/92 od 9. prosinca 1992. o izvozu kulturnih dobara ⁽⁴⁾; budući da bi provedba ovakvog rješenja trebala biti što jednostavnija i učinkovitija; budući da bi radi olakšanja suradnje u vezi s povratom, opseg takvog rješenja trebao biti ograničen na predmete koji pripadaju zajedničkim kategorijama kulturnih predmeta; budući da Prilog ovoj Direktivi nema namjeru odrediti predmete koji se mogu uvrstiti pod „nacionalno blago” u smislu spomenutog članka 36., već samo kategorije predmeta koje se mogu zaštititi kao „nacionalno blago” i zato su obuhvaćene postupkom povrata, koji se uvodi ovom Direktivom;

budući da kulturni predmeti zaštićeni kao nacionalno blago i koji čine sastavni dio javnih zbirki ili inventara crkvenih institucija, ali koji ne pripadaju ovim zajedničkim kategorijama trebaju također biti obuhvaćeni ovom Direktivom;

budući da se među državama članicama treba uspostaviti upravna suradnja u vezi s njihovim nacionalnim blagom, koja će biti blisko povezana s njihovom međusobnom suradnjom na području ukradenih umjetničkih djela, koja bi posebno uključivala evidentiranje kod Interpola i drugih ovlaštenih ustanova koje objavljuju slične liste izgubljenih, ukradenih ili nezakonito iznesenih kulturnih predmeta koji čine dio njihovog nacionalnog blaga i njihovih javnih zbirki;

budući da je postupak koji se uvodi ovom Direktivom prvi korak u uspostavljanju suradnje između država članica na ovom području u okviru unutarnjeg tržišta; budući da je cilj međusobno priznavanje odgovarajućih nacionalnih propisa; budući da se stoga trebaju propisati odredbe kojima Komisiji pomaže savjetodavni odbor;

budući da Uredba (EEZ) br. 3911/92, zajedno s ovom Direktivom uvodi sustav Zajednice za zaštitu kulturnih predmeta država članica; budući da datum do kojega se države članice trebaju uskladiti s ovom Direktivom treba biti što bliži datumu stupanja na snagu te Uredbe; budući da će neke države članice,

⁽¹⁾ SL C 53, 28.2.1992., str. 11. i
SL C 172, 8.7.1992., str. 7.

⁽²⁾ SL C 176, 13.7.1992., str. 129. i
SL C 72, 15.3.1993.

⁽³⁾ SL C 223, 31.8.1992., str. 10.

⁽⁴⁾ SL L 395, 31.12.1992., str. 1.

s obzirom na prirodu njihovih pravnih sustava i opseg potrebnih promjena u njihovom zakonodavstvu kako bi se provela ova Direktiva, trebati duže razdoblje,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Za potrebe ove Direktive:

1. „kulturni predmet” znači svaki predmet:

— koji je bio prije ili nakon svojeg nezakonitog odnošenja s državnog područja države članice zaštićen kao „nacionalno blago koje ima umjetničku, povijesnu ili arheološku vrijednost” prema nacionalnom zakonodavstvu ili upravnim postupcima u smislu članka 36. Ugovora,

i

— koji pripada ili ne pripada u jednu od kategorija predmeta navedenih u Prilogu, ali čini sastavni dio:

— javnih zbirki navedenih u inventarima zbirki muzeja, arhiva ili knjižnica.

Za potrebe ove Direktive, „javne zbirke” znači zbirke koje su imovina države članice, lokalne ili područne jedinice vlasti na državnom području države članice ili institucije sa sjedištem na državnom području države članice, koja je po zakonodavstvu te države članice određena kao javna ustanova, te predstavlja njezinu imovinu ili je većim dijelom financirana od države članice ili lokalne ili područne jedinice vlasti;

— inventar crkvenih institucija.

2. „nezakonito iznesen s državnog područja države članice” znači:

— iznesen s državnog područja države članice povredom njezinih propisa o zaštiti nacionalnog blaga ili Uredbe (EEZ) br. 3911/92, ili

— nije vraćen po isteku roka zakonitog privremenog iznošenja ili kršenje nekog drugog uvjeta kojim se uređuje takvo privremeno iznošenje.

3. „država članica koja je zatražila povrat” znači država članica s čijeg je državnog područja kulturni predmet nezakonito iznesen.

4. „država članica od koje se traži povrat” znači država članica na čijem se državnom području nalazi kulturni predmet nezakonito iznesen s državnog područja druge države članice.

5. „povrat” znači fizički povrat kulturnog predmeta na državno područje države članice koja je zatražila povrat.

6. „posjednik” znači osoba koja fizički posjeduje kulturni predmet za vlastiti račun.

7. „imatelj” znači osoba koja fizički posjeduje predmet kulturne zaštite za tuđi račun.

Članak 2.

Kulturni predmeti koji su bili nezakonito izneseni s državnog područja države članice, vraćaju se u skladu s postupkom i u okolnostima predviđenim ovom Direktivom.

Članak 3.

Svaka država članica imenuje jedno ili više središnjih tijela za provedbu odredbi predviđenih ovom Direktivom.

Države članice obavješćuju Komisiju o svim središnjim tijelima koje imenuju u skladu s ovim člankom.

Komisija objavljuje popis tih središnjih tijela i sve promjene u vezi s njima u seriji C *Službenog lista Europskih zajednica*.

Članak 4.

Središnja tijela država članica surađuju i promiču savjetovanje između nadležnih državnih tijela država članica. Ta tijela naročito:

1. nakon zahtjeva države članice koja je zatražila povrat, traže određeni kulturni predmet koji je bio nezakonito iznesen s njezinog državnog područja, identificirajući posjednika i/ili imatelja. Zahtjev mora sadržavati sve potrebne podatke kako bi se olakšala potraga, posebno u pogledu stvarnog ili pretpostavljenog mjesta na kojem se predmet nalazi;

2. obavješćuju odnosne države članice o pronalasku kulturnog predmeta na njihovom državnom području te postoje li razumne osnove za zaključak da je nezakonito iznesen s državnog područja druge države članice;

3. omogućuju nadležnim tijelima države članice koja je zatražila povrat da provjere je li predmet u pitanju kulturni predmet, pod uvjetom da se provjera obavi u roku od 2 mjeseca od obavijesti predviđene stavkom 2. Ako se ona ne obavi u propisanom roku, odredbe stavaka 4. i 5. prestaju se primjenjivati;

4. poduzimaju sve potrebne mjere u suradnji sa zainteresiranom državom članicom za fizičko očuvanje kulturnog predmeta;

5. sprečavaju potrebnim privremenim mjerama svaku radnju kojom se izbjegava postupak povrata;

6. vezano za povrat, postupaju kao posrednici između posjednika i/ili imatelja i države članice koja je zatražila povrat. S tim ciljem, nadležna tijela države članice od koje se traži povrat mogu, ne dovodeći u pitanje članak 5., prvo omogućiti provedbu postupka arbitraže, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom države od koje se traži povrat i uz uvjet da država koja je zatražila povrat i posjednik ili imatelj daju svoje službeno odobrenje.

Članak 5.

Država članica koja je zatražila povrat može pokrenuti, pred nadležnim sudom u državi članici od koje se potražuje, sudski postupak protiv posjednika ili ako on ne postoji, protiv imatelja, s ciljem osiguravanja povrata kulturnog predmeta koji je bio nezakonito iznesen s njezinoga područja.

Postupak se može pokrenuti samo ako su zahtjevu za pokretanje postupka priloženi:

- isprava s opisom predmeta na koji se zahtjev odnosi i u kojem je navedeno da se radi o kulturnom predmetu,
- izjava nadležnih tijela države članice koja je zatražila povrat da je kulturni predmet nezakonito iznesen s njezinoga područja.

Članak 6.

Središnje tijelo države članice koja je zatražila povrat odmah obavješćuje središnje tijelo države članice od koje se traži povrat da je pokrenut postupak s ciljem povrata predmeta u pitanju.

Središnje tijelo države članice od koje se traži povrat odmah obavješćuje središnja tijela drugih država članica.

Članak 7.

1. Države članice propisuju zakonom da se postupak povrata predviđen u ovoj Direktivi, ne smije pokrenuti više od jedne godine nakon što je država članica koja je zatražila povrat saznala za mjesto na kojem se kulturni predmet nalazi i identitet njegovog posjednika ili imatelja.

Takvi se postupci ni u jednom slučaju ne smiju pokrenuti 30 godina nakon što je predmet nezakonito iznesen s državnog područja države članice koja je zatražila povrat. Međutim, u slučaju kad predmet čini dio javnih zbirki iz članka 1. stavka 1. ili je u državi članici sakralni predmet pod posebnom zaštitom nacionalnog zakonodavstva, za pokretanje postupka povrata vrijedi rok od 75 godina, osim u državama članicama u kojima ne vrijede ograničenja za pokretanje postupka ili u slučaju bilateralnih sporazuma između država članica kojima je rok utvrđen na razdoblje duže od 75 godina.

2. Postupak povrata ne smije se pokrenuti ako odnošenje s nacionalnog državnog područja države članice koja je zatražila povrat nije više nezakonito u trenutku kad bi se postupak trebao pokrenuti.

Članak 8.

Osim ako nije drukčije određeno člancima 7. i 13., nadležan sud naređuje povrat kulturnog predmeta ako utvrdi da se radi o kulturnom predmetu u smislu članka 1. stavka 1. i da je nezakonito iznesen s nacionalnog područja.

Članak 9.

Kada se naredi povrat predmeta, nadležni sud u državama od kojih se traži povrat dodjeljuje posjedniku naknadu koju smatra pravičnom sukladno okolnostima slučaja, ako je posjednik postupao s dužnom pažnjom pri stjecanju predmeta.

Teret dokazivanja određuje se primjenom propisa države članice od koje se traži povrat.

U slučaju stjecanja darovanjem ili nasljeđivanjem, posjednik nije u povoljnijem položaju od osobe od koje je stekao predmet na taj način.

Država članica koja je zatražila povrat plaća takvu naknadu nakon povrata predmeta.

Članak 10.

Troškove nastale provedbom odluke o povratu kulturnog predmeta snosi država članica koja je zatražila povrat. Isto vrijedi i za troškove mjera određene člankom 4. stavkom 4.

Članak 11.

Plaćanje pravične naknade i troškova iz članka 9. i 10. ne dovodi u pitanje pravo države članice koja je zatražila povrat, da poduzme korake s namjerom naplate tih iznosa od odgovornih osoba koje su nezakonito odnijele kulturni predmet s njezinoga državnog područja.

Članak 12.

Vlasnička prava nad kulturnim predmetom nakon povrata određuju se primjenom propisa države članice koja je zatražila povrat.

Članak 13.

Ova Direktiva se primjenjuje samo na kulturne predmete nezakonito iznesene s državnog područja države članice na dan 1. siječnja 1993. ili kasnije.

Članak 14.

1. Svaka država članica može proširiti svoju obvezu povrata kulturnih predmeta kako bi obuhvatila druge kategorije predmeta osim onih navedenih u Prilogu.

2. Svaka država članica može primijeniti mjere određene ovom Direktivom na zahtjeve povrata kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja druge države članice prije 1. siječnja 1993.

Članak 15.

Ova Direktiva ne dovodi u pitanje niti jedan građanski ili kazneni postupak koji prema nacionalnom zakonodavstvu država članica pokreće država članica koja je zatražila povrat i/ili vlasnik ukradenog kulturnog predmeta.

Članak 16.

1. Države članice svake tri godine, počevši od veljače 1996., šalju Komisiji izvještaj o primjeni ove Direktive.

2. Komisija svake tri godine šalje Europskom parlamentu, Vijeću i Gospodarskom i socijalnom odboru, izvještaj s ponovnim pregledom primjene ove Direktive.

3. Vijeće ocjenjuje učinkovitost ove Direktive nakon razdoblja primjene od tri godine i postupajući prema prijedlogu Komisije poduzima potrebne prilagodbe.

4. U svakom slučaju, postupajući prema prijedlogu Komisije, Vijeće ispituje svake tri godine i prema potrebi ažurira iznose navedene u Prilogu, na temelju gospodarskih i monetarnih pokazatelja u Zajednici.

Članak 17.

Komisiji pomaže Odbor osnovan člankom 8. Uredbe (EEZ) br. 3911/92.

Odbor istražuje sva pitanja koja proizlaze iz primjene Priloga ovoj Direktivi, a može ih postaviti predsjednik, bilo na vlastitu inicijativu ili na zahtjev predstavnika države članice.

Članak 18.

Države članice donose zakone i ostale propise potrebne za usklađivanje s odredbama ove Direktive unutar devet mjeseci od njezinog usvajanja, osim u slučaju Kraljevine Belgije, Savezne Republike Njemačke i Kraljevine Nizozemske, koje se moraju uskladiti s ovom Direktivom najkasnije dvanaest mjeseci od dana njezinog usvajanja. One odmah o tome obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te mjere, one prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine toga upućivanja utvrđuju države članice.

Članak 19.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 15. ožujka 1993.

Za Vijeće
Predsjednik
M. JELVED

PRILOG

Kategorije iz druge alineje članka 1. stavka 1. u koje mora pripadati predmet zaštićen kao „nacionalno blago” u smislu članka 36. Ugovora, kako bi se moglo tražiti njegov povrat na temelju ove Direktive

- A. 1. Arheološki predmeti stariji od 100 godina koji potječu iz:
- kopnenih ili podvodnih iskanja i nalaza,
  - arheoloških nalazišta,
  - arheoloških zbirki.
2. Elementi koji su sastavni dio umjetničkih, povijesnih ili vjerskih spomenika koji nisu u jednom komadu, stariji od 100 godina.
3. Slike i platna koja su u potpunosti izrađena rukom na bilo kojoj podlozi i u bilo kojim materijalima ⁽¹⁾.
4. Mozaici, osim onih koji su obuhvaćeni kategorijama 1. ili 2. i crteži u potpunosti izrađeni rukom, na bilo kojoj podlozi i u bilo kojim materijalima ⁽¹⁾.
5. Originalne gravure, grafike, serigrafije i litografije s odgovarajućim pločama i originalni posteri ⁽¹⁾.
6. Originalne skulpture ili kipovi i kopije izrađene istim postupku kao i originali ⁽¹⁾, osim onih koji ne pripadaju kategoriji 1.
7. Fotografije, filmovi i njihovi negativ ⁽¹⁾.
8. Inkunabule i manuskripti, uključujući zemljovide i muzičke partiture pojedinačno ili u zbirka ⁽¹⁾.
9. Knjige starije od 100 godina, pojedinačno ili u zbirka.
10. Tiskani zemljovidi stariji od 200 godina.
11. Arhivsko gradivo i bilo kakvi njegovi dijelovi, bilo koje vrste, na bilo kojoj podlozi, koji sadrže elemente starije od 50 godina.
12. (a) Zbirke ⁽²⁾ i primjerci iz zooloških, botaničkih, mineraloških ili anatomskih zbirki;
- (b) Zbirke ⁽²⁾ od povijesnog, paleontološkog, etnografskog ili numizmatičkog značenja.
13. Prijevozna sredstva starija od 75 godina.
14. Bilo koji drugi antikni predmet koji nije uključen u kategorije A 1 do A 13, stariji od 50 godina.

Kulturni predmeti kategorija A 1 do A 14 obuhvaćeni su ovom Direktivom samo ako njihova vrijednost odgovara ili prelazi graničnu novčanu vrijednost pod točkom B.

B. Granične novčane vrijednosti koje se primjenjuju na određene kategorije pod A (u ecu-ima)

VRIJEDNOST: 0 (nula)

- 1 (arheološki predmeti)
- 2 (spomenici koji nisu u jednom komadu)
- 8 (inkunabule i manuskripti)
- 11 (arhivsko gradivo)

15 000

- 4 (mozaici i crteži)
- 5 (gravure)
- 7 (fotografije)
- 10 (tiskani zemljovidi)

⁽¹⁾ Koji su stariji od pedeset godina i nisu u vlasništvu autora.

⁽²⁾ Sukladno definiciji Suda u presudi koja se odnosi na slučaj 252/84:

„Kolekcionarski predmeti u okviru značenja tarifnog broja 99.05 Zajedničke carinske tarife su predmeti koji posjeduju potrebna svojstva za uključivanje u zbirku, odnosno, predmeti koji su relativno rijetki, koji se obično ne koriste u prvobitno namijenjene svrhe i predmetom su posebnih transakcija izvan trgovine uobičajenih uporabnih predmeta pri čemu imaju visoku vrijednost.”

50 000

- 6 (kipovi)
- 9 (knjige)
- 12 (zbirke)
- 13 (prijevozna sredstva)
- 14 (bilo koji drugi predmet)

150 000

- 3 (slike)

Ocjena o tome jesu li uvjeti u vezi financijske vrijednosti ispunjeni ili ne, obavlja se prilikom traženja povrata. Novčana vrijednost je vrijednost predmeta u državi članici od koje se traži povrat.

Datum za preračunavanje vrijednosti u Prilogu izraženih u ECU u nacionalne valute je 1. siječanj 1993.
